

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29

28 січня 2022 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 7

Як стало відомо із засобів масової інформації, Голова Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) Олександр Новіков склав протоколи на суддів Дніпровського апеляційного суду та Городищенського районного суду Черкаської області. В інформаційних повідомленнях зазначається, що судді, виходячи з позиції НАЗК, здійснювали судочинство в умовах наявних конфліктів інтересів.

Відповідно до статті 35¹ Закону України "Про запобігання корупції" правила врегулювання конфлікту інтересів в діяльності Президента України, народних депутатів України, членів Кабінету Міністрів України, керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції, голів, заступників голів, обласних та районних рад, міських, сільських, селищних голів, секретарів міських, сільських, селищних рад, депутатів місцевих рад визначаються законами, які регулюють статус відповідних осіб та засади організації відповідних органів.

Згідно з пунктом 6 частини восьмої статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" Рада суддів України здійснює контроль за додержанням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів, Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України чи його заступників; приймає рішення про врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності зазначених осіб (у разі якщо такий конфлікт не може бути врегульований у порядку, передбаченому процесуальним законом).

Отже, спеціальним законом саме на Раду суддів України покладено обов'язок щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів.

Така позиція, що єдиним компетентним органом з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів, до якого у відповідних випадках можуть звертатися судді, є Рада суддів України, відображена у багатьох рішеннях Ради суддів України (зокрема: від 07 грудня 2017 року № 75, від 24 вересня 2020 року № 54, від 25 листопада 2021 року №55) та численних листах Ради суддів України, і з того часу залишається незмінною. На це Рада суддів України вже звертала увагу не лише суддів, а і спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

З огляду на викладене, видається цілком логічним, щоб перед прийняттям рішення щодо складання протоколу відносно судді за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, в тому числі НАЗК, надсилали відповідні матеріали у повному обсязі на адресу Ради суддів України для їх розгляду в порядку, визначеному чинним законодавством.

Наразі НАЗК такої практики не дотримується, а згідно з наявною в Раді суддів України інформацією, обмежується надсиланням на адресу суддів, щодо яких відповідні протоколи складені, виключно протоколу у справі про адміністративне правопорушення.

Одночасно, статтею 268 КУпАП передбачено, що особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, має право знайомитися з матеріалами справи про адміністративне правопорушення.

Статтею 251 КУпАП визначено, що доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи, а не лише протокол про адміністративне правопорушення,

Ненадсилання матеріалів, що можуть слугувати підставою для прийняття рішення про складання протоколу головою НАЗК щодо суддів до Ради суддів України, та ненадсилання їх у подальшому такому судді не сприяє формуванню сталої судової практики з цих питань та запобіганню згаданих правопорушень, адже Рада суддів України позбавляється можливості надати свою оцінку тим чи іншим фактам.

Крім того, Рада суддів України наголошує на тому, що Україна є незалежна, демократична, правова держава, в якій діє презумпція невинуватості.

Водночас, в інформації, поширеній НАЗК, акцентовано на вчиненні суддями діяння як встановлені факти. Про це свідчать зокрема вислови «...суддя, маючи приватний інтерес, продовжувала розглядати кримінальну справу в складі колегії суддів...», «...попри наявний особистий інтерес у розгляді справи суддя продовжувала здійснювати судочинство та приймала рішення в складі колегії суддів і не повідомила про самовідвід у справі підсудного...», «...попри те, що суддя знала про наявний у неї конфлікт інтересів, вона не подала заяву про самовідвід...».

Відтак, поширення НАЗК інформації у такий спосіб впливає на незалежність судової влади та підриває її авторитет в цілому.

Особливо небезпечним також є те, що подібні інформаційні повідомлення мають ознаки того, що голова НАЗК намагається втрутитися в діяльність судді під час відправлення правосуддя у справі, розгляд якої триває, а також, поставити під сумнів судове рішення, яке набрало законної сили.

Також, слід зазначити, що оприлюднення інформації в розділі "Моніторинг діяльності Національного агентства" офіційного сайту НАЗК щодо кількості складених протоколів взагалі не належить до завдань та повноважень НАЗК,

визначених статтями 7 та 11 Закону України "Про запобігання корупції" (далі – Закон).

Адже чинне антикорупційне законодавство не оперує таким поняттям, як "Моніторинг діяльності Національного агентства", натомість ним передбачено (частина п'ята статті 14 Закону), що Національне агентство оприлюднює щорічний звіт не пізніше 15 квітня на своєму офіційному веб-сайті разом із висновком Громадської ради (у разі затвердження висновку у встановлений строк).

В контексті кількості складених уповноваженими особами Національного агентства протоколів про адміністративні правопорушення антикорупційне законодавство обов'язково вимагає зазначати у щорічному звіті інформацію про результати їх розгляду.

Саме по собі існування цього розділу вказує на те, що в НАЗК продовжує існувати система оцінки ефективності роботи, яка може призводити до порушень прав людини.

Це наочно підтверджується тим, що у підрозділі "Протоколи, складені НАЗК в межах компетенції", розділу "Моніторинг діяльності Національного агентства" офіційного сайту НАЗК з 01.01.2020 публікується інформація про: ПІБ особи, посаду, фактичне правопорушення, статтю КУпАП, дату протоколу.

Інформація про результати розгляду відповідних протоколів відсутня.

Упродовж двох років НАЗК намагається розробити функціонал розділу, який додатково відображав би інформацію про: № справи, назву суду, ПІБ судді, дату та час засідання, дані про засідання. Жодні відомості про намагання розробити функціонал для відображення результату розгляду справи за наслідками розгляду складених протоколів на офіційному сайті агентства відсутні.

Крім того, 06 грудня 2019 року наказом НАЗК № 159/19 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 січня 2020 року за № 14/34297) було затверджено Порядок оформлення протоколів про адміністративні правопорушення Національним агентством з питань запобігання корупції, а 17 вересня 2021 року наказом НАЗК № 592/21 вказаний наказ визнано таким, що втратив чинність.

Відтак, процедура складання та оформлення протоколів про адміністративні правопорушення НАЗК наразі не врегульована жодним підзаконним актом.

З огляду на викладене, з метою виконання покладених на Раду суддів України повноважень з контролю за додержанням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів та інших представників судової влади, які визначені Законом України "Про судоустрій і статус суддів", а також забезпечення повного та всебічного розгляду справ відносно суддів за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, відповідно до статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (із подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Звернути увагу Національного агентства з питань запобігання корупції на необхідності:

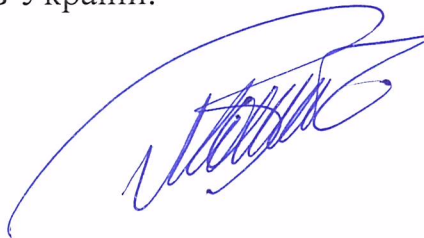
- утриматися від розміщення інформації про вчинення суддями адміністративних правопорушень у сфері запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів як встановленого факту до рішення суду;
- надсилати відповідні матеріали у повному обсязі на адресу Ради суддів України для їх розгляду в порядку, визначеному чинним законодавством, перед прийняттям рішення щодо складання протоколу за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів відносно суддів.

2. Запропонувати Національному агентству з питань запобігання корупції при розміщенні інформації щодо протоколів, складених Національним агентством з питань запобігання корупції в межах компетенції, зазначати інформацію про результати їх розгляду.

3. Витребувати у Національного агентства з питань запобігання корупції засвідчені копії матеріалів справ щодо порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів відносно суддів, які вже розглядаються в судах України, а також інформацію про результати розгляду цих справ.

4. У разі складання Національним агентством з питань запобігання корупції протоколу відносно судді за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, рекомендувати суддям надсилати такий протокол разом із усіма матеріалами справи про адміністративне правопорушення до Ради суддів України.

**Голова
Ради суддів України**

Б.С. Моніч